

Sygn. akt II KK 376/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w dniu 14 września 2022 r.
sprawy **J. N.**,
skazanego za popełnienie przestępstwa z art. 220 § 2 k.k. i innych,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach,
z dnia 7 kwietnia 2022 r., sygn. akt II Ka 57/22,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Łukowie,
z dnia 29 października 2021 r., sygn. akt II K 445/19,

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego J. N. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądzić od skazanego na rzecz oskarżycieli posiłkowych A. S. i M. K. kwoty po 300 zł (trzysta) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Łukowie wyrokiem z dnia 29 października 2021 r., sygn. akt II K 445/19, uznał oskarżonego J. N. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 220 § 2 k.k. w zw. z art. 220 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 2 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., szczegółowo opisanego w tym wyroku, i za czyn ten

na podstawie art. 156 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności (pkt I wyroku). Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd I instancji orzekł od oskarżonego J. N. na rzecz oskarżycielki posiłkowej A. S. kwotę 10 000 zł i na rzecz oskarżyciela posiłkowego M. K. kwotę 5 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy (pkt II wyroku).

Tym samym wyrokiem Sąd Rejonowy w Łukowie oskarżonego J. N. uniewinnił od popełnienia przestępstwa z art. 162 § 1 k.k. (pkt III wyroku). Ponadto na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k. Sąd I instancji zasądził od oskarżonego J. N. na rzecz oskarżycieli posiłkowych A. S. i M. K. kwoty po 2400 zł tytułem zwrotu kosztów ustanowienia przez nich pełnomocnika i zwolnił go od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w zakresie czynu zarzucanego mu w pkt I aktu oskarżenia, w pozostałej części wydatkami w tym zakresie obciążając Skarb Państwa, który ponadto na podstawie art. 630 k.p.k. obciążył kosztami postępowania w zakresie czynu zarzucanego w pkt II aktu oskarżenia (pkt IV wyroku).

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł Prokurator Rejonowy w Łukowie, zaskarżając go w zakresie czynu opisanego w punkcie I aktu oskarżenia w części dotyczącej orzeczenia o karze (pkt I wyroku Sądu I instancji), natomiast w zakresie czynu opisanego w punkcie II aktu oskarżenia w całości (pkt III wyroku Sądu I instancji) na niekorzyść oskarżonego J. N., zarzucając rażąco niewspółmierność kary pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu oraz błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia. Podnosząc powyższe zarzuty, opisane w apelacji, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie J. N. za czyn z pkt I aktu oskarżenia (pkt I wyroku Sądu I instancji) kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a także o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie II aktu oskarżenia (pkt III wyroku Sądu I instancji) i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Łukowie do ponownego rozpoznania.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Łukowie wniósł również obrońca oskarżonego J. N., zaskarżając go w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, w postaci: art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. 172 k.p.k. w zw. z art. 391 § 1 k.p.k. w zw. z 389 § 1 k.p.k., art. 424 § 1

pkt 1 k.p.k., art. 409 k.p.k. w zw. z art. 9 § 1 i 2 k.p.k. i art. 2 § 2 k.p.k., art. 49 § 1 k.p.k. i art. 53 k.p.k., oraz art. 415 § 1 k.p.k.

2. błąd w ustaleniach faktycznych.

Stawiając powyższe zarzuty, szczegółowo opisane w apelacji, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2022 r., sygn. akt II Ka 57/22:

I. zaskarżony wyrok uchylił w części dotyczącej uniewinnienia J. N. od popełnienia czynu zarzuconego mu w pkt II aktu oskarżenia (pkt III wyroku Sądu I instancji) i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Łukowie do ponownego rozpoznania;

II. w pozostałej części zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną w pkt I karę pozbawienia wolności podwyższył do roku i 6 miesięcy;

3. w pozostałej części wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego, zaskarżając go w punkcie II i III, zarzucając rażące naruszenie przepisów prawa, które miało wpływ na treść orzeczenia, polegające na naruszeniu:

„1. przepisu art. 391 § 1 k.p.k. w zw. z art. 389 § 1 k.p.k. a *contrario* w zw. z art. 172 k.p.k. w zw. z art. 74 § 1 k.p.k. poprzez błędne przyjęcie, iż jest dopuszczalne odczytanie świadkom na rozprawie protokołów z ich przesłuchania przeprowadzonego w ramach konfrontacji ze świadkiem, który w dalszej części postępowania występuje w charakterze oskarżonego, podczas gdy brak możliwości dowodowego wykorzystania protokołu zeznań złożonych w charakterze świadka przez osobę, która następnie występuje w sprawie w charakterze oskarżonego, rozciąga się obejmując tym samym również część dotyczącą zeznań świadka konfrontowanego z późniejszym oskarżonym, z uwagi na jednolity charakter tej czynności;

1. przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 409 k.p.k. przez zaniechanie rzetelnego rozważenia wszystkich zarzutów i wniosków zawartych w apelacji, a w szczególności zarzutu naruszenia przepisu art. 409 k.p.k. polegającego na odmowie wznowienia przewodu sądowego celem kontynuowania

postępowania dowodowego w związku z wykryciem doniosłych sprzeczności w zeznaniach świadka składanych co do tych samych okoliczności w równolegle prowadzonych postępowaniach cywilnym i karnym, przy mylnym uznaniu, iż podważane okoliczności - co do osoby oskarżonego jako podmiotu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy przy czynie z art. 220 k.k. - wynikające z zeznań tego świadka, wynikają także z wielu innych źródeł dowodowych, w sytuacji gdy tak nie jest;

2. przepisu art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. przez wadliwe przyjęcie, że okoliczność podlegająca wykazaniu (istotne sprzeczności w zeznaniach pokrzywdzonej składanych w postępowaniu cywilnym i karnym) i potrzeba ustosunkowania się co do nich nie ma znaczenia dla rozpoznania sprawy, w sytuacji gdy wykazywana okoliczność ma istotne znaczenie dla pogłębionej oceny wiarygodności zeznań pokrzywdzonej – jedyne źródła dowodowego wskazującego na występowanie elementów stosunku pracy w relacji oskarżonego z A. K.”.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w Łukowie wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej. Ponadto o oddalenie kasacji wniósł pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych A. S. i M. K..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja, jako bezzasadna w stopniu oczywistym, podlegała oddaleniu na posiedzeniu w trybie opisanym w art. 535 § 3 k.p.k.

Pierwszy z zarzutów kasacyjnych, w którym zarzucono wyrokowi Sądu odwoławczego naruszenie art. 391 § 1 k.p.k. w zw. z art. 389 § 1 k.p.k. w zw. z art. 172 k.p.k. w zw. z art. 74 § 1 k.p.k., okazał się oczywiście bezzasadny. Przywołane w kasacji przepisy dotyczą bowiem postępowania Sądu I instancji. W konsekwencji Sąd Okręgowy w Siedlcach – jako sąd odwoławczy – nie stosował tych przepisów, w związku z czym, co oczywiste, nie mógł również ich naruszyć. Trafnie zatem spostrzegł w odpowiedzi na kasację prokurator, że zarzut obrońcy skazanego stanowił nieuprawnione w postępowaniu kasacyjnym powielenie zarzutu

apelacyjnego. Warto jedynie przypomnieć, że postępowanie kasacyjne nie stanowi „III instancji”, mającej służyć ponownej weryfikacji wyroku Sądu I instancji. Jego celem jest ustalenie, czy w sprawie doszło do uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.). Chodzi wszak o orzeczenie Sądu odwoławczego, a nie Sądu I instancji. Już z tego powodu kierowany względem wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach zarzut musiał okazać się bezzasadny.

Wypada na marginesie zauważyć, że obrazę ww. przepisów skarżący zarzucił w apelacji (zarzut I.2). Sąd odwoławczy dokonał kontroli wyroku Sądu I instancji w tym zakresie w sposób rzetelny i prawidłowy. Ponadto w uzasadnieniu tego orzeczenia wskazano wyraźnie, że żaden z przywołanych przez apelującego przepisów nie przesądza o generalnym zakazie dowodowym wykorzystania zeznań z konfrontacji świadków, jeśli następnie jednemu ze świadków zostaną postawione zarzuty.

Jeśli natomiast chodzi o zarzut obrazy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 409 k.p.k., to należy podkreślić, że o naruszeniu art. 433 § 2 k.p.k. można przekonywająco twierdzić jedynie wówczas, gdy sąd w ogóle nie rozważył wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, przy czym zwrot „rozważyć” użyty w treści art. 433 § 2 k.p.k. oznacza wymóg merytorycznego odniesienia się do tych zarzutów (por. wyroki SN: z dnia 28 stycznia 2009 r., sygn. akt II KK 213/08, z dnia 21 października 2010 r., sygn. akt III KK 167/10).

Sąd odwoławczy w niniejszej sprawie sprostał stawianych wymogom. W uzasadnieniu wyroku odniósł się bowiem merytorycznie do postawionego w apelacji zarzutu obrazy art. 409 k.p.k. wskazując, że przewód sądowy nie musiał być otwarty na nowo, skoro ustalenia faktyczne w zakresie faktu nawiązania stosunku pracy przez A. K. z oskarżonym zostały poczynione na podstawie ośmiu źródeł dowodowych. Zeznania świadka A. S. nie stanowiły zatem jedynych, które mogły służyć ustaleniu stanu faktycznego w sprawie. Trafnie zauważył w odpowiedzi na kasację prokurator, że w toku postępowania ustalono bezsprzecznie, że „pokrzywdzony A. K. został dopuszczony do świadczenia pracy i wykonywał na rzecz oskarżonego prace na wysokości przy ocieplaniu budynku”.

Jednocześnie Sąd Najwyższy uznaje za stosowne podkreślić, że przewidziane w art. 409 k.p.k. wznowienie przewodu sądowego ma charakter fakultatywny i zależy od uznania sądu (zob. wyrok SN z dnia 17 maja 2007 r., sygn. akt SNO 27/07). Sąd może wznowić przewód sądowy jedynie wówczas, gdy uzna to za celowe; nie można jednak przyjąć, że sąd ma obowiązek wznowienia postępowania, gdy to strona postępowania dostrzega taką potrzebę.

Ze względu na powyższe także zarzut obraży art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. nie zasługiwał na uwzględnienie. Zasadnie spostrzegł Sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że skoro nie doszło do naruszenia art. 409 k.p.k., a tym samym nie wystąpiła potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego o dodatkowe zeznania świadka A. Ś., to wniosek dowodowy w tym przedmiocie należało oddalić. Można nawet stwierdzić, że przesądzenie o braku potrzeby wznowienia przewodu sądowego ze względu na brak konieczności przeprowadzenia określonego dowodu stanowi *par excellence* uzasadnioną przyczynę, dla której wniosek dowodowy powinien podlegać oddaleniu zgodnie z dyspozycją art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[as]